

Nazmi Arıkan

FEN BİLİMLERİ

Okulları

SAĞLIKLI İLETİŞİM VE EBEVEYN TUTUMLARI / İLKOKUL VELİ BÜLTENİ

DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMLARI

Bu ebeveynlikte sağlıklı bir denge vardır. Çocuklarını seven ve benimseyen, ilişkileri sevgi ve saygıya dayanan, sorunları konuşup danışarak çözümlen anne-babalardır.

Esnektirler ve açık bir iletişim dili kullanırlar. Açık ve net kurallar belirlerler. Çocuklarına kurallara uymanın ve uymamanın sonuçlarını anlatırlar.

Çocuğun ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine duyarlı davranırlar. Pozitif disiplin anlayışını benimserler, olumlu davranışları pekiştirmek için övgü ve ödül tekniklerini kullanırlar.

Çocuklarının nasıl hissettiğini anlamaya çalışırlar. Yargılamak yerine empati kurarlar.

Demokratik Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- Sosyalleşmiş, işbirliğine yatkın çocuklardır.
- Arkadaş canlısı ve duygusaldırlar.
- Sosyal açıdan dengeli ve mutlu bireylerdir.
- Özgüvenleri yüksektir, sorumluluk sahibidirler.
- Kendine ve başkalarına güvenir.
- Yaratıcı ve bağımsızdır.
- Kurallara ve otoriteye saygı duyar.

OTORİTER ANNE BABA TUTUMLARI

Çocuğu sürekli kontrol altında tutan, kurallara sıkı sıkıya uymasını bekleyen anne-baba tutumdur. Otoriter ebeveynlerin çocukları genellikle kurallara uymadıkları için cezalandırılırlar. Bu ebeveynler çocuklarıyla açık bir iletişim kurmak yerine tüm yetki ve sorumluluğun kendisinde olduğunu hissettirir. Otoriter ailelerde, çocuğun duygu ve düşüncelerine fazla önem verilmez. Ailede ilişkiler gergindir. Bu ebeveynler genellikle mesafelidir, esnek ve yumuşak görünmek istemezler.

Otoriter Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

Otoriter ebeveynin çocuğu genellikle kendisine güvensizdir. Ebeveyninin onayı için uğraşır ve bu onayı sevgiyle ilişkilendirir. Bu çocuklar kaygılı, çekingen ve düşük özgüvenli olabilir.

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

Çocuğa büyük bir sevgi ile bağlanmış, çok kolaycı olan anne baba tutumudur. Bu tutumda anne-baba gerektiğinden fazla kontrol ederek aşırı özen gösterir. Çocuğun her istediği yerine getirilir.

Otoriter Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

Aşırı derecede koruyucu olan ailelerde yetişen çocuklar, bağımlı, kendine güveni olmayan, duygusal problemleri olan bir kişi olabilir. Aşırı koruyucu yaklaşım, çocuğun kendi kendisini yöneten bir kişi olmasını engeller. Çocuğun bir yanlışlık yapacağından korkarak üzerine aşırı derecede tepki verme, onun yerine işleri anne-babasının yapması çocuğun bağımsız bir kişilik gelişimini güçleştirir.

- Çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi için, anne-babaların çocuğun kendi işlerini

kendisinin yapmasına, kendi kararlarını kendisinin vermesine fırsat sağlamalıdır.

- Böylece çocuk, kendine güven sağlayacak, kendi kendini yönetebilen bağımsız bir kişilik geliştirebilecektir.
- Aşırı koruyucu tutum çocuğun sosyal gelişimini ve uyumunu da zedeler.
- Bencil bir kişilik geliştirmesine neden olur.
- Çocuk, kendini gruba kabul ettirmek için toplum- dışı ve isyankâr davranışlara başvurabilir.

İLGİSİZ ANNE BABA TUTUMU

Bu tutum, çocuğa karşı ilgisiz, çocuğun maddi ve manevi ihtiyaçlarına karşı duyarsız, sevgi ve şefkati yetersiz, kontrolü gevşek anne baba tutumudur. Bu tür ailelerde disiplin yok denecek kadar gevşektir. Çocukları yönlendirme ve kontrol sözü konusuna değildir. Çocukların davranışları sınırlandırılmaz. Çocuklar kendi hallerine bırakılmıştır. Anne baba umursamaz bir tutum içindedir. Çocuk ilgi ve sevgiden yoksundur.

İlgisiz Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

Çocuğun kişiliği üzerinde en çok olumsuz etkiler bırakan anne-baba tutumu, çocuğa karşı ilgisiz ve sevgisiz davranmadır. İlgisiz veya gevşek anne-baba tutumu, çocukların kin, düşmanlık ve endişe duygularına kapılmasına neden olmakta; kavgacı, isyankâr, saldırgan ve suç işlemeye eğilimli olabilmektedir.

“PROBLEMLİ ÇOCUK YOKTUR, PROBLEMLİ ANNE BABA DAVRANIŞLARI VARDIR.”

ANNE BABALARA TAVSİYELER

- Ondan yapamayacağı şeyler istemeyin.
- Yaşına uygun yapabileceği görevler verin.
- Başarılı olmuş kişileri ona sevdiren ve örnek gösterin.
- Kendine güvenmesini sağlayın.
- Okul arkadaşları ile iyi ilişkiler kurmasını sağlayın.
- Gelişimine uygun görevler vererek sorumluluk duygusunu geliştirmeye çalışın.
- Onunla birlikte vakit geçirin, kendini ifade etmesini sağlayın.
- Onun okul başarılarını uygun bir şekilde ödüllendirin.
- Ona her zaman cesaret verin ve konuşun.
- Huzurlu ve sevgi dolu bir aile ortamı hazırlayın.
- Yaşlıları ve başkaları ile onu kıyaslamayın.
- Çocuğunuz ile çok zaman geçirmeye değil nitelikli zaman geçirmeye önem verin.

ÇOCUK NE YAŞIYORSA ONU ÖĞRENİR

- Eğer, bir çocuk sürekli eleştirilmişse; Kınamayı ve ayıplamayı öğrenir.
- Eğer, bir çocuk kin ortamında büyümüşse; Kavgaya etmeyi öğrenir.
- Eğer, bir çocuk alay edilip aşağılanmışsa; Sıkılıp, utanmayı öğrenir.
- Eğer, bir çocuk sürekli utanç duygusuyla eğitilmişse; Kendini suçlamayı öğrenir.
- Eğer, bir çocuk hoşgörüsüyle yetiştirilmişse; Sabırlı olmayı öğrenir.

Eğer, bir çocuk desteklenip,
yüreklendirilmişse;
Kendine güven duymayı öğrenir.
Eğer, bir çocuk övülmüş ve beğenilmişse;
Takdir etmeyi öğrenir.
Eğer, bir çocuk hakkına saygı gösterilerek
büyütülmüşse;
Adil olmayı öğrenir.
Eğer, bir çocuk güven ortamı içinde
yetişmişse;
İnançlı olmayı öğrenir.
Eğer, bir çocuk kabul ve onay görmüşse;
Kendini sevmeyi öğrenir.
Eğer, bir çocuk aile içinde dostluk ve
arkadaşlık görmüşse;
Bu dünyada mutlu olmayı öğrenir.

Dorothy Law Nolte

Çeviri: Doğan Cüceloğlu

KİTAP ÖNERİLERİ

